

Procházka Bohumír

STRUČNÁ BIostatistika PRO Lékaře

Nakladatelství Karolinum: Praha 2015, 1. vydání, 126 stran, ISBN 9788024627830

V důsledku zcela rozdílného způsobu vzdělávání lékařů a matematiků-analytiků se často zdá, že profese statistiků a lékařů spolu nemají nic společného a že mezi těmito oblastmi lidského poznávání jsou tak hluboké bariéry, že jsou nepřekonatelné. Je to samozřejmě hluboký omyl, zakořeněný především v části lékařské komunity orientované na klinické obory. Význam kvantifikace biologických fenoménů a jejich analýzy matematickými nástroji si uvědomovali někteří z lékařů zcela zřetelně již v první polovině 19. století a jako první do svého arzenálu zbraní, jak bojovat s nemocemi a jak odhalovat jejich příčiny, zařadili biostatistiku epidemiologové. Samozřejmostí se v druhé polovině 20. století biostatistika stala v základním i aplikovaném lékařském výzkumu (a i v mnoha dalších vědeckých disciplínách). V recenzovaném odborném tisku je dnes prakticky nemožné publikovat studii prezentující kvantitativní data bez statistického zpracování. Začátkem devadesátých let 20. sto-

letí pak kvantitativní uvažování, pravděpodobnostní počty, tedy statistika, vstoupily i do světa klinické medicíny jako pilíř evidence-based medicine. Holou skutečností je, že kdokoliv chce praktikovat evidence-based medicine, neobejde se bez základních znalostí statistiky. Proto

je dnes, a možná více než kdykoliv předtím, potřeba předkládat lékařské veřejnosti a studentům medicíny texty, jako je „Biostatistika do kapsy lékaře“. Jestli něco lékaři nepotřebují, pak je to „vyčerpávající“ abstraktní výklad statistických metod využívající matematické notace, která je lékařům, celkem pochopitelně, obtížně srozumitelná. To, co lékaři potřebují, jsou právě texty jako biostatistika do kapsy a nejlépe psané přímo do kapsy lékařského pláště, jako je to v tomto případě, kdy autor publikace nespolehá tolik na výpočetní hodnotu matematických vzorců, ale snaží se význam statistických konceptů vysvětlit především verbálně. Takže to, co se dostává čtenáři do ruky, není standardní učebnice lékařské statistiky, ale text, jehož účelem je dělat průvodce lékaři na cestě k porozumění základům statistického uvažování, pokud je úplným začátečníkem, a pro mírně pokročilé pak může sloužit jako rychlé repetitorium statistických termínů a základních statistických metod.

MUDr. Zdeněk Šmerhovský, Ph.D.